

Møte mandag den 3. mars kl. 12President: **I n g e L ø n n i n g**

D a g s o r d e n (nr. 57):

1. Innstilling fra kirke-, utdannings- og forskningskomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Arne Sortevis og Ursula Evje om å gjennomføre folkeavstemning hvor spørsmålet om et eventuelt skille mellom stat og kirke avgjøres (Innst. S. nr. 132 (2002-2003), jf. Dokument nr. 8:54 (2002-2003))
2. Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv om vurdering av miljøvirkningene av visse planer og programmer (Innst. S. nr. 145 (2002-2003), jf. St.prp. nr. 7 (2002-2003))
3. Referat

Presidenten: Representantene Dagrun Eriksen, Eli Sollied Øveraas og Morten Lund, som har vært permittert, har igjen tatt sete.

Det foreligger to permisjonssøknader:

- fra representanten André Kvakkestad om permisjon i tiden fra og med 3. mars til og med 5. mars for å delta i en konferanse ved Wilton Park i Storbritannia
- fra representanten Haakon Blankenborg om permisjon i dagene 4. og 5. mars for å delta i møter i Europarådets politiske komite i Paris

Etter forslag fra presidenten ble enstemmig besluttet:

1. Søknadene behandles straks og innvilges.
2. Følgende vararepresentanter innkalles for å møte i permisjonstiden:

For Oppland fylke: Reidun Gravidahl

For Akershus fylke: Harald Espelund

Presidenten: Harald Espelund er til stede og vil ta sete.

S a k n r . 1

Innstilling fra kirke-, utdannings- og forskningskomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Arne Sortevis og Ursula Evje om å gjennomføre folkeavstemning hvor spørsmålet om et eventuelt skille mellom stat og kirke avgjøres (Innst. S. nr. 132 (2002-2003), jf. Dokument nr. 8:54 (2002-2003))

Vidar Bjørnstad (A): Jeg skal kort redegjøre for flertallsinnstillingen fra komiteen i forhold til Dokument nr. 8-forslaget fra Fremskrittspartiet om en folkeavstemning på det nåværende tidspunkt om å skille stat og kirke.

Flertallet, bestående av alle partier med unntak av Fremskrittspartiet, legger vekt på at Regjeringen nå skal oppnevne en offentlig kommisjon med bred representasjon som skal vurdere alle sider ved statens framtidige

forhold til Den norske kirke, og bl.a. innspill som Kirkens eget utvalg, Bakkevig-utvalget, kom med i 2002. Kommisjonen skal forberede Regjeringens og senere Stortingets behandling av saken. En eventuell beslutning om skille mellom stat og kirke krever grundige utredninger, både for å sikre Kirken finansielt og for å sikre en åpen, inkluderende og demokratisk folkekirke i framtiden. Flertallet vil understreke viktigheten av at alle sakens sider blir grundig belyst før man tar stilling til skille eller videreføring av dagens statskirkeordning.

Det er nødvendig å ha alle konsekvenser klarlagt ved det ene eller det andre standpunkt, og å ha sikret en bred og inkluderende deltakelse i debatten. Flertallet ønsker derfor at en offentlig kommisjon skal legge fram sine utredninger og konklusjoner før man tar stilling til om en eventuell folkeavstemning skal gjennomføres. Kun på den måten vil både folket og beslutningstakerne ha et tilstrekkelig godt grunnlag til å fatte en så viktig beslutning.

Arne Sortevis (FrP): Som én av de to forslagsstillerne bak Dokument nr. 8:54 vil jeg peke på at saken inneholder tre forhold.

For det første gjelder det bruk av folkeavstemning. En viktig pilar i Fremskrittspartiets politikk er et tydelig ønske om bruk av folkeavstemning for å bedre den demokratiske velgerinnflytelsen i viktige saker. Fremskrittspartiet synes folkeavstemninger er for lite brukt i Norge, og vil gjerne øke bruken, både i nasjonale saker og i lokale saker.

For det andre mener Fremskrittspartiet at nettopp spørsmålet om et skille mellom stat og kirke er en slik viktig nasjonal sak som det er naturlig å spørre hele befolkningen om gjennom en folkeavstemning. Bakgrunnen for det er først og fremst det åpenbare at Kirken selv gjennom fire års utredning har konkludert med at tiden er moden for et skille. Riktignok er det slik at Kirkens øverste formelle organ, Kirkerådet, ønsker mer utredning, men etter Fremskrittspartiets syn er dette en sak som angår hele nasjonen, slik at stemmerett gir meningsrett. Ordningen med statskirke eller en kirke som er klart atskilt fra staten, er et viktig samfunnsspørsmål som etter Fremskrittspartiets mening klart angår langt, langt flere enn dem som på ulike måter velges til deltakelse og kan votere i Kirkerådet. Det er også slik at tiden åpenbart har arbeidet for en endring. Jeg vil sitere Bakkevig-utvalgets innstilling, som sier at «samfunnet har endra seg, og tenkinga kring statens oppgaver og ansvar har blitt ei anna». Det går også frem av undersøkelser at mange har en klar mening, og det var sist høst også et tydelig flertall i favør av et slikt skille.

For det tredje gjelder det spørsmålet om når en slik folkeavstemning skal gjennomføres. Fremskrittspartiet har det syn at spørsmålet om skille er et tydelig spørsmål. Velgerne skjønner faktisk hva dette dreier seg om. Fremskrittspartiet har også det syn at spørsmålet om den konkrete ordningen, som vil inneholde en rekke viktige elementer, også vil være godt egnet til folkeavstemning senere. Det Fremskrittspartiet er opptatt av i denne saken,

er å la innbyggerne ta stilling til hovedspørsmålet, selve prinsippet. Svaret bør være retningsgivende for det videre arbeid med den store og viktige saken, nemlig å skille stat og kirke.

Jeg tar opp Fremskrittspartiets forslag i innstillingen.

Presidenten: Arne Sortevik har tatt opp det forslaget han refererte til.

Trine Skei Grande (V): Venstre har den samme holdningen som Fremskrittspartiet til folkeavstemning. Vi synes det brukes altfor lite, og at det absolutt burde ha vært brukt i mange sammenhenger, spesielt lokalt.

Noen har sagt at poenget med demokratiet er ikke at flertallet har makten, men at mindretallet har noe å si. For Venstre som et liberalt parti er det viktig at man faktisk skiller mellom hva det er man kan legge ut til folkeavstemning, og hva man ikke kan legge ut til folkeavstemning. Vi mener at klare ting knyttet til menneskerettigheter f.eks. ikke kan legges ut til folkeavstemning. Fremskrittspartiet har jo tatt til orde for folkeavstemning når det gjelder spørsmålet om man i det hele tatt skal ta imot asylsøkere. Asylinstituttet er et institutt som er nedfelt i menneskerettighetene, og det er ikke noe man legger ut til folkeavstemning.

For Venstre er spørsmålet om et skille mellom kirke og stat strengt prinsipielt. Det er snakk om hvorvidt flertallet kan påtvinge mindretallet en statskirke. Dermed mener jeg at det er et så prinsipielt spørsmål at det ikke er et folkeflertall som kan avgjøre om man skal påtvinge et mindretall en statskirke. Det er faktisk et prinsipielt spørsmål som politikere må ta stilling til, hvorvidt flertallet skal påtvinge mindretallet dette. Derfor mener vi prinsipielt at dette er et klart menneskerettsspørsmål. Og et klart menneskerettsspørsmål er ikke noe man legger ut til folkeavstemning. Dette er ikke snakk om ølpol eller ikke ølpol, eller nynorsk i grunnskolen eller ikke nynorsk i grunnskolen. Det er her snakk om en veldig viktig prinsipiell holdning som staten skal ha til religion.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 1. (Votering, se neste spalte)

S a k n r . 2

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv om vurdering av miljøvirkningene av visse planer og programmer (Innst. S. nr. 145 (2002-2003), jf. St.prp. nr. 7 (2002-2003))

Hallgeir H. Langeland (SV) (ordfører for saka): Det er ein samla komite som går inn for dette EU-direktivet, som går ut på at ein skal få konsekvensutgreiingar for planar og program innan sektorar som jordbruk, skogbruk, fiske, energi, industri, transport, avfallshandtering, vassressursforvaltning, telekommunikasjon, turisme og arealplanlegging. Dette er etter komiteen si meining eit

konstruktivt forslag som vil bidra til å betra beslutningsgrunnlaget for politikarane. Saksordføraren finn dessutan grunn til å minna om at ein i Kiev i mai skal underteikna ein protokoll som omfattar miljø- og helsevurderingar av planar og program.

Lat meg nytta høvet i samband med denne saka til å seia noko om EØS-problematikken generelt, for me har jo eit ja til EU-fleirtal her på Stortinget som klagar over at ein ikkje har røysterett i Brussel.

No kan ein jo seia at Noreg med 1 pst. av befolkninga i eit eventuelt EU vil ha avgrensa innverknad. Men det som irriterer SV, er at ja-sida her i huset seier ja til absolutt alt som kjem frå Brussel. Dei brukar altså ikkje den røysteretten som dei har gjennom EØS-avtalen.

Seinast var det miljøverministeren som pressa gjennom – med ni mot åtte røyster i Regjeringa – direktivet om patent på liv. Der kunne altså Børge Brende hatt ei anna haldning, og Regjeringa kunne stått samla bak å gå imot dette direktivet. Men nok ein gong: Ja-sida seier ja. Det same har me sett når det gjeld matsminke, barnemat og likestilling i forhold til at vi ønskjer å ha ein meir offensiv likestillingspolitikk, noko me ikkje får lov til, og det blir òg godteke av stortingsfleirtalet. Det blir òg godteke at me ikkje får operera med den arbeidsgjevaravgiftspolitikken som me ønskjer oss.

Det er to måtar å gjera dette på. Den eine måten er sjølvsgt det som ja-sida ønskjer seg, nemleg å koma inn i EU og forhåpentlegvis tru at ein har nokon innverknad der. Det andre er å kvitta seg med ein husmannskontrakt som innfører meir marknadsstyring og dårlegare politikk på svært mange område i dette landet.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet i sak nr. 2. (Votering, se side 2173)

Etter at det var ringt til votering i 5 minutter, uttalte **presidenten:** Stortinget er rede til å gå til avstemning over sakene på dagens kart.

Votering i sak nr. 1

Presidenten: Under debatten har Arne Sortevik satt frem et forslag på vegne av Fremskrittspartiet og representanten Jan Simonsen. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen organisere en folkeavstemning om hvorvidt statskirkeordningen skal videreføres eller om det skal forberedes og gjennomføres et skille mellom stat og kirke.»

Det vil bli votert alternativt mellom dette forslaget og innstillingen fra komiteen.

Komiteen hadde innstillet:

Dokument nr. 8:54 (2002-2003) – forslag fra stortingsrepresentantene Arne Sortevik og Ursula Evje om å gjennomføre folkeavstemning hvor spørsmålet om et eventuelt skille mellom stat og kirke avgjøres – vedlegges protokollen.

V o t e r i n g :

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling og forslaget fra Fremskrittspartiet og representanten Jan Simonsen bifaltes innstillingen med 75 mot 14 stemmer. (Voteringsutskrift kl. 12.19.03)

Votering i sak nr. 2

Komiteen hadde innstillet:

Stortinget samtykker i godkjenning av EØS-komiteens beslutning om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv om vurdering av miljøvirkningene av visse planer og programmer.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

S a k n r . 3*Referat*

1. (172) Forslag fra stortingsrepresentantene Per Erik Monsen, Øyvind Korsberg, Øyvind Vaksdal og

Henrik Rød om å evaluere effekten av hydrofluor-/perfluorkarboner (HFK/PFK)-avgiften (Dokument nr. 8:74 (2002-2003))

Enst.: Sendes finanskomiteen.

2. (173) Forslag fra stortingsrepresentantene Kjetil Bjørklund og Bjørn Jacobsen om klarere retningslinjer for situasjoner hvor norske soldater stilles under andre lands kommando i internasjonale militæropesjoner (Dokument nr. 8:76 (2002-2003))

Enst.: Sendes forsvarskomiteen.

3. (174) Forslag fra stortingsrepresentantene Karin Andersen, Hallgeir H. Langeland, May Hansen og Sigbjørn Molvik om å gi fosterforeldre rett til omsorgspenger ved sykdom (Dokument nr. 8:77 (2002-2003))

Enst.: Sendes sosialkomiteen.

4. (175) Forslag fra stortingsrepresentantene Ursula Evje og Arne Sortevik om at høyere utdanning prioriteres i EØS-forhandlingene og i GATS-forhandlingene (Dokument nr. 8:75 (2002-2003))

Enst.: Sendes utenrikskomiteen.

Møtet hevet kl. 12.20.
